

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

10. studenoga 2005. (*)

„Odobrenje za stavljanje sredstava za zaštitu bilja i biocidnih proizvoda na tržište – Direktiva 91/414/EEZ – Članak 8. – Direktiva 98/8/EZ – Članak 16. – Ovlasti država članica tijekom prijelaznog razdoblja”

U predmetu C-316/04,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 234. UEZ-a, koji je uputio College van Beroep voor het bedrijfsleven (Nizozemska), odlukom od 22. srpnja 2004., koju je Sud zaprimio 26. srpnja 2004., u postupku

Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie

protiv

College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen,

uz sudjelovanje:

3M Nederland BV i dr.,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: C. W. A. Timmermans, predsjednik vijeća, J. Makarczyk, R. Schintgen, G. Arestis i J. Klučka (izvjestitelj), suci,

nezavisni odvjetnik: F. G. Jacobs,

tajnik: M. Ferreira, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 2. lipnja 2005.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie, J. Rutteman, u svojstvu agenta,
- za 3M Nederland BV i dr., D. Waelbroeck, *avocat*,
- za nizozemsku vladu, H. G. Sevenster, J. G. M. van Bakel i C. M. Wissels, u svojstvu agenata,
- za dansku vladu, A. Rahbøl Jacobsen, u svojstvu agenta, uz asistenciju P. Bieringa, *advokat*,
- za francusku vladu, G. de Bergues i R. Loosli-Surrans, u svojstvu agenata,

- za Komisiju Europskih zajednica, B. Doherty i M. van Beek, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 14. srpnja 2005.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje prijelaznih odredaba Direktive Vijeća 91/414/EEZ od 15. srpnja 1991. o stavljanju sredstava za zaštitu bilja na tržište (SL L 230, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 55., str. 32.) i onih Direktive 98/8/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. o stavljanju biocidnih pripravaka na tržište (SL L 123, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 3., svezak 1., str. 30. – 92.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Stichting Zuid-Hollandse Milieufederatie (u daljnjem tekstu: Stichting) i College voor de toelating van bestrijdingsmiddelen (u daljnjem tekstu: College) u pogledu postupka i uvjeta na temelju nizozemskog prava za izdavanje odobrenja za stavljanje pesticidnih proizvoda na tržište.

Pravni okvir

Pravo Zajednice

Direktiva 91/414

- 3 U skladu s člankom 2. stavkom 1. Direktive 91/414, sredstva za zaštitu bilja su „aktivne tvari i pripravci koji sadrže jednu ili više aktivnih tvari, u konačnom obliku u kojem se isporučuju korisniku” te su prije svega namijenjena za zaštitu bilja ili biljnih proizvoda od štetnih organizama. U članku 2. stavku 4. te direktive aktivne tvari definirane su kao „tvari i mikroorganizmi uključujući viruse s općim ili posebnim djelovanjem” štetnih organizama ili na bilje, dijelove bilja ili biljne proizvode.
- 4 U skladu s člankom 3. stavkom 1. Direktive 91/414, sredstva za zaštitu bilja ne smiju se stavljati na tržište i rabiti u državi članici ako nadležna tijela te države nisu odobrila sredstvo u skladu s tom direktivom.
- 5 Na temelju članka 4. stavka 1. te direktive, države članice moraju jamčiti da se sredstvo za zaštitu bilja neće odobriti ako „[njegove] aktivne tvari nisu uvrštene u Prilog I. i ako [nisu ispunjeni] svi [u njemu] utvrđeni uvjeti” i uvjeti utvrđeni u članku 4. stavku 1. točkama od (b) do (f).
- 6 Članak 4. stavak 5. Direktive 91/414 glasi kako slijedi:

„Registracije se mogu provjeriti uvijek ako postoje pokazatelji da se više ne ispunjavaju svi zahtjevi iz stavka 1. U takvim slučajevima države članice mogu zatražiti od podnositelja zahtjeva za izdavanje registracije ili stranke kojoj je odobreno proširenje područja uporabe u skladu s člankom 9., da dostavi daljnje informacije potrebne za ponovnu ocjenu. Ako je potrebno, registracija se može produljiti na razdoblje potrebno za izvršenje ponovne ocjene i pružanje spomenutih informacija.”

7 Članak 8. te direktive odnosi se na prijelazne odredbe i odstupanja. U članku 8. stavku 1. utvrđeni su zahtjevi koji moraju biti ispunjeni prije izdavanja odobrenja za stavljanje na tržište sredstava za zaštitu bilja koja sadrže aktivnu tvar koja nije uvrštena u Prilog I. toj direktivi i koja dvije godine nakon obavijesti o toj direktivi još nije bila dostupna na tržištu.

8 Članak 8. stavak 2. Direktive 91/414 glasi kako slijedi:

„Odstupajući od odredaba članka 4. i ne dovodeći u pitanje stavak 3. ili Direktivu 79/117/EEZ, država članica može tijekom razdoblja od 12 godina od obavijesti o ovoj Direktivi odobriti stavljanje na tržište na svom području sredstava za zaštitu bilja koja sadrže aktivne tvari koje nisu uvrštene u Prilog I. i koje su na tržištu već dvije godine nakon datuma obavijesti o ovoj Direktive [Direktivi].

[...]”

9 Na temelju članka 8. stavka 3., „[a]ko se ponovno ocjenjuju sredstva za zaštitu bilja koja sadrže aktivnu tvar u skladu sa stavkom 2. i prije nego se provede takva ponovna ocjena, države članice primjenjuju uvjete predviđene člankom 4. stavkom 1. točkom (b) podtočkama i. do v. i točkama (c) do (f), u skladu s nacionalnim odredbama o pružanju podataka”.

10 U skladu s člankom 13. stavkom 6. Direktive 91/414, „za aktivne tvari koje su već na tržištu dvije godine od objave ove Direktive države članice mogu s obzirom na odredbe Ugovora nastaviti primjenjivati prethodne nacionalne propise koji se odnose na zahtjeve za podacima toliko dugo dok se takve tvari ne uvrste u Prilog I.”.

11 U skladu s člankom 23., Direktivu 91/414 je trebalo provesti „u roku od dvije godine nakon obavijesti o njoj”.

Direktiva 98/8

12 U skladu s člankom 2. stavkom 1. točkom (a) Direktive 98/8, biocidni pripravci definirani su kao „[a]ktivne tvari i pripravci koji sadrže jednu ili više aktivnih tvari, sastavljeni u oblik u kojem se isporučuju korisniku, čija je namjena uništiti, odvratiti, učiniti bezopasnim, spriječiti djelovanje ili na drugi način kontrolirati bilo koji štetni organizam kemijskim ili biološkim sredstvima”.

13 Na temelju članka 3. stavka 1. te direktive „[d]ržave članice propisuju da se biocidni pripravak ne može staviti na tržište i upotrebljavati na njihovom državnom području ako nije odobren u skladu s ovom Direktivom”.

- 14 Na temelju članka 5. stavka 1. te direktive države članice izdaju odobrenje za biocidni pripravak samo ako „je aktivna tvar ili aktivne tvari koje se nalaze u njemu uvrštene u Prilog I. ili I.A i ako su ispunjeni svi zahtjevi iz tih priloga” te ako je izvjestan broj drugih uvjeta ispunjen.
- 15 Člankom 16. stavkom 1. Direktive 98/8, o prijelaznim mjerama, predviđa se da „država članica smije na razdoblje od 10 godina [...] nastaviti primjenjivati svoj postojeći sustav ili praksu stavljanja biocidnih pripravaka na tržište. Ona može, posebno, u skladu sa svojim nacionalnim propisima, na svom državnom području odobriti stavljanje na tržište biocidnog pripravka koji sadrži aktivne tvari koje nisu uvrštene u Prilog I. ili I.A [...]”. Međutim, te aktivne tvari moraju biti na tržištu najkasnije 24 mjeseca od dana stupanja na snagu te direktive kao aktivne tvari biocidnog pripravka za svrhe koje nisu znanstveno istraživanje i razvoj ili koje nisu usmjerene na istraživanje i razvoj proizvodnje.
- 16 U skladu sa stavkom 5. tog članka „[o]dredbe Direktive Vijeća 83/189/EEZ od 28. ožujka 1983. o utvrđivanju postupka pribavljanja podataka u području tehničkih normi i propisa i dalje se primjenjuju tijekom prijelaznog razdoblja iz stavka 2”.
- 17 Prema članku 34. te direktive, države članice trebaju donijeti mjere potrebne za usklađivanje s tom direktivom najkasnije 24 mjeseca od njezina stupanja na snagu. U skladu s njezinim člankom 35. ta direktiva „stupa na snagu dvadesetoga dana od dana objave”, odnosno 14. svibnja 1998.

Nacionalno pravo

- 18 Člankom 2. stavkom 1. Zakona o pesticidima (Bestrijdingsmiddelenwet) iz 1962. (Stb. 1962., br. 288.), u inačici koja se primjenjivala u trenutku nastanka činjenica u glavnom postupku (u daljnjem tekstu: Bmw), predviđa se sljedeće:
- „U Nizozemskoj je zabranjena prodaja, pohrana ili skladištenje, unos ili uporaba pesticida za koje nije utvrđeno da su na temelju ovog zakona bili odobreni ili, u slučaju biocidnih proizvoda niskog rizika, registrirani.”
- 19 Glavna je svrha članka 3. stavka 1. Bmw-a da prenese odredbe članka 4. stavka 1. Direktive 91/414. Osobito, u članku 3. stavku 1. točki (a) podtočkama od 1. do 10. utvrđeni su uvjeti koji bitno odgovaraju onima utvrđenima u članku 4. stavku 1. točki (b) podtočkama od i. do v., a u istom članku 3. stavku 1. točkama od (b) do (d) utvrđeni su uvjeti koji odgovaraju onima utvrđenima u članku 4. stavku 1. točkama od (c) do (e).
- 20 Svrha članka 3. stavka 2. Bmw-a jest prenijeti odredbe članka 4. stavka 1. točke (a) Direktive 91/414.
- 21 Člankom 4. stavkom 1. Bmw-a predviđa se da College, na zahtjev, donosi odluke o izdavanju odobrenja za pesticide ili njihovoj registraciji.
- 22 Članak 25.d Bmw-a glasi:

„1. Odstupajući od odredaba članka 3. i 3.a., članka 4. stavka 1. i članka 5. stavka 1. ili mjera donesenih u svrhu njihove primjene, sredstvo za zaštitu bilja, čiju je aktivnu tvar ili aktivne tvari identificirao College, odobrava se ili registrira na temelju samog zakona od datuma iz stavka 3.

2. Pri identifikaciji aktivne tvari iz stavka 1. treba voditi računa o učincima te tvari iz članka 3. stavka 1. točke (a) podtočkama od 3. do 10.

3. [...] Odstupajući od odredaba članka 5. stavka 1., odobrenje ili registracija vrijedi do datuma donošenja mjere Zajednice koja se odnosi na dotičnu aktivnu tvar u smislu članka 3. stavka 2. točke (a), pri čemu to odobrenje ili registracija u svakom slučaju ostaje važeća nakon 26. srpnja 2003. ili 15. svibnja 2010. ako najkasnije do jednog od tih dvaju dana nije donesena odredba Zajednice kojom se određuje smije li se dotična aktivna tvar koristiti kao sastojak sredstva za zaštitu bilja ili biocidnog proizvoda.

[...]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

23 Stichting je 12. lipnja 2002. uložio prigovor protiv odluke donesene istoga dana, kojom je College sastavio popis aktivnih tvari na temelju članka 25.d Bmw-a i po službenoj dužnosti izdao odobrenja iz toga članka.

24 Odlukom od 12. svibnja College je utvrdio da prigovori Stichtinga nisu utemeljeni.

25 Stichting je 28. svibnja 2004. podnio tužbu protiv te odluke pred Collegeom van Beroep voor het bedrijfsleven koji je, s obzirom na to da se problem u bitnome odnosio na usklađenost članka 25.d Bmw-a s prijelaznim odredbama direktiva 91/414 i 98/8, odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. (a) Može li nacionalni sud primjenjivati članak 8. direktive o sredstvima za zaštitu bilja nakon isteka roka iz članka 23. te direktive?

(b) Može li nacionalni sud primjenjivati članak 16. direktive o biocidnim pripravcima nakon isteka roka iz članka 34. te direktive?

2. Treba li članak 16. direktive o biocidnim pripravcima tumačiti tako da ima isto značenje kao članak 8. stavak 2. direktive o sredstvima za zaštitu bilja?

3. Treba li članak 16. stavak 1. direktive o biocidnim pripravcima tumačiti tako da propisuje obvezu ‚standstill‘?

U slučaju niječnog odgovora na to pitanje:

Uvodi li članak 16. stavak 1. direktive o biocidnim pripravcima ograničenja u pogledu izmjena nacionalnih propisa kojima se uređuje stavljanje biocidnih pripravaka na tržište i ako da, koja su to ograničenja?

4. U slučaju niječnog odgovora na pitanje pod točkom 2.:

- (a) Treba li se članak 8. stavak 2. direktive o sredstvima za zaštitu bilja tumačiti tako da država članica, ako izda odobrenje za stavljanje na tržište na njezinom državnom području sredstava za zaštitu bilja koja sadrže aktivne tvari koje nisu uvrštene u Prilog I. toj direktivi i koja su već bile na tržištu dvije godine nakon datuma obavijesti o toj direktivi, mora poštovati odredbe članka 4. te direktive?
- (b) Treba li se članak 8. stavak 2. direktive o sredstvima za zaštitu bilja tumačiti isto tako da država članica, ako izda odobrenje za stavljanje na tržište na njezinom državnom području sredstava za zaštitu bilja koja sadrže aktivne tvari koje nisu uvrštene u Prilog I. toj direktivi i koja su već bila na tržištu dvije godine nakon datuma obavijesti o toj direktivi, mora poštovati odredbe članka 8. stavka 3. te direktive?
5. Treba li članak 8. stavak 3. direktive o sredstvima za zaštitu bilja tumačiti tako da „ponovno ocjenjivanje” podrazumijeva i pregled kojim se u obzir uzimaju i učinci dotične aktivne tvari na zdravlje ljudi i životinja te na okoliš i na temelju kojega se ta aktivna tvar identificira, posljedica čega je da su sredstva za zaštitu bilja koja sadrže dotičnu aktivnu tvar odobrena ili registrirana na temelju zakona?
6. Treba li članak 8. stavak 3. direktive o sredstvima za zaštitu bilja tumačiti tako da sadržava samo odredbe koje se odnose na dostavu podataka prije ponovnog ocjenjivanja, odnosno treba li se tumačiti tako da su uvjeti koji su u njemu navedeni relevantni i za način na koji ponovno ocjenjivanje treba organizirati i provesti?”

O prethodnim pitanjima

Dopuštenost

- 26 U očitovanjima podnesenima Sudu, francuska je vlada prvotno izrazila dvojbe u pogledu dopuštenosti određenih postavljenih pitanja.
- 27 Kao prvo, primjećuje da se sud koji je uputio zahtjev u prvom dijelu prvog pitanja poziva na cijeli članak 8. Direktive 91/414, ne navodeći koji je od stavaka toga članka, koji se odnose na bitno različite situacije, sporan. U nastavku utvrđuje da se članak 23. te direktive odnosi samo na primjenu članka 10. stavka 1. druge alineje te direktive, koji se odnosi na postupke međusobnog priznavanja u pogledu određenih zahtjeva iz članka 4. Direktive 91/414. Slijedom navedenoga, prvi dio prvog pitanja koji se odnosi na tumačenje članka 8. te direktive nedopušten je zato što odgovor na njega nije nužan za rješavanje spora u glavnom postupku.
- 28 Konačno, što se tiče drugog dijela prvog pitanja te drugog i trećeg pitanja koji se odnose na tumačenje Direktive 98/8, francuska vlada smatra da su nedopušteni jer se spor u glavnom postupku odnosi na sredstva za zaštitu bilja, a ne na biocidne pripravke.
- 29 U tom pogledu valja podsjetiti da je, u skladu s ustaljenom sudskom praksom u okviru suradnje između Suda i nacionalnih sudova predviđene člankom 234. UEZ-a,

isključivo na nacionalnom sudu, koji odlučuje o sporu i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koju treba donijeti, da s obzirom na posebne okolnosti predmeta ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Slijedom navedenoga, u slučaju kada se postavljena prethodna pitanja odnose na tumačenje prava Zajednice, Sud je u načelu obavezan odlučiti (osobito vidjeti presude od 15. prosinca 1995., Bosman, C-415/93, Zb., str. I.-4921., t. 59., i od 19. veljače 2002., Arduino, C-35/99, Zb., str. I.-1529., t. 24.).

- 30 Međutim, Sud je također naveo da u iznimnim slučajevima može ispitati uvjete pod kojima je nacionalni sudac uputio pitanja kako bi provjerio postojanje vlastite nadležnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 16. prosinca 1981., Foglia, 244/80, Zb., str. 3045. t. 21.). O prethodnom pitanju koje je postavio nacionalni sud može se odbiti odlučiti samo ako je očito da zatraženo tumačenje prava Zajednice nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima da bi se mogao dati koristan odgovor na upućena pitanja (osobito vidjeti gore navedene presude Bosman, t. 61., i Arduino, t. 25.).
- 31 U ovom predmetu nije „očito” da su pitanja koja je postavio nacionalni sud obuhvaćena jednim od navedenih primjera.
- 32 S jedne strane, iako College van Beroep voor het bedrijfsleven u prvom dijelu svojeg prvog pitanja nije naznačio stavke članka 8. Direktive 91/414 na koje se poziva, ipak je Sudu dostavio sve elemente koji su potrebni za to da mu može dati koristan odgovor. Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje posve je jasno da je College van Beroep voor het bedrijfsleven uputio na stavke 2. i 3. članka 8. jer se oni odnose na sredstva za zaštitu bilja koja sadrže aktivne tvari koje nisu uvrštene u Prilog I. direktivi i koja su već bila na tržištu dvije godine nakon datuma obavijesti o toj direktivi, te na stavak 1. članka 23. te direktive u kojem se određuje rok za prenošenje dvije godine nakon datuma obavijesti o toj direktivi.
- 33 S druge strane, nije moguće tvrditi da tumačenje Direktive 98/8 nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom glavnog postupka ili da je postavljeni problem hipotetske naravi, jer i iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje i iz očitovanja nizozemske vlade proizlazi da je svrha članka 25.d Bmw-a prenijeti ne samo članak 8. stavak 2. Direktive 91/414, nego i članak 16. stavak 1. Direktive 98/8.
- 34 Stoga su sva postavljena pitanja dopuštena.

Meritum

Treće pitanje

- 35 Svojim trećim pitanjem, koje valja razmotriti prvo, nacionalni sud pita treba li članak 16. stavak 1. Direktive 98/8 tumačiti tako da propisuje obvezu „standstill” ili sadržava li taj članak druga ograničenja prava država članica na izmjenu svojih sustava za izdavanje odobrenja, koji postoje tijekom prijelaznog razdoblja.
- 36 Prema Stichtingu činjenica da Direktiva 91/414 ne sadržava riječi „nastaviti primjenjivati svoj postojeći sustav ili praksu”, kako je to navedeno u članku 16.

Direktive 98/8, znači da sustav odobrenja za stavljanje na tržište koji je vrijedio u trenutku kad je ta direktiva stupila na snagu treba zadržati. Izmjene su dopuštene samo ako za posljedicu imaju sustav koji je usklađeniji s Direktivom 98/8.

- 37 Prije svega treba primijetiti da možebitno postojanje obveze „standstill” nije moguće izvesti iz samoga teksta članka 16. stavka 1. Direktive 98/8, koji ne sadržava nikakvu izričitu formulaciju u tom smislu.
- 38 Takva obveza „standstill” ne može se izvesti iz osamnaeste uvodne izjave Direktive 98/8 u skladu s kojom bi, s jedne strane, „trebalo biti moguće da države članice odobre na određeno vrijeme biocidne pripravke koji nisu u skladu s gore navedenim uvjetima, posebno u slučaju nepredvidljive opasnosti koja prijete ljudima, životinjama ili okolišu koja se ne mogu [može] suzbiti na druge načine” i, s druge strane, da „postupak Zajednice ne smije sprečavati države članice da na određeno vrijeme na svom državnom području odobre uporabu biocidnih pripravaka koji sadrže aktivnu tvar koja se još ne nalazi na popisu Zajednice, ako je dokumentacija koja ispunjava zahtjeve Zajednice predana, a predmetna država članica vjeruje da aktivna tvar i biocidni pripravak zadovoljavaju uvjete koje je Zajednica za njih propisala”.
- 39 Nadalje, kao što 3M Nederland BV i dr. (u daljnjem tekstu: 3M Nederland i dr.), nizozemska vlada i Komisija Europskih zajednica s pravom ističu, člankom 16. stavkom 5. Direktive 98/8 predviđa se da odredbe Direktive 83/189 kojima se utvrđuje postupak davanja informacija u području tehničkih normi i propisa i dalje vrijede tijekom prijelaznog razdoblja. Isto tako treba istaknuti da se člankom 34. stavkom 3. Direktive 98/8 državama članicama nalaže obveza da Komisiji priopće tekstove odredaba nacionalnog prava koje donose u području na koje se ta direktiva odnosi. Budući da se stavkom 1. toga članka predviđa posebno priopćavanje o unutarnjim mjerama donesenim s ciljem prenošenja Direktive 98/8 te vodeći računa o svrsi odredaba članka 16. stavka 5. i članka 34. stavka 3. te direktive, potrebno je utvrditi da se tom direktivom, osim izmjena čiji je cilj osigurati njezino prenošenje, u prijelaznom razdoblju predviđaju i druge izmjene nacionalnih sustava.
- 40 Iz navedenoga proizlazi da se riječi „nastaviti primjenjivati svoj postojeći sustav ili praksu stavljanja biocidnih pripravaka na tržište” iz članka 16. stavka 1. Direktive 98/8 ne treba tumačiti tako da predstavljaju obvezu „standstill”.
- 41 Međutim, pravo država članica da mijenjaju svoje sustave izdavanja odobrenja za biocidne pripravke ne može se smatrati neograničenim.
- 42 Naime, treba podsjetiti da iako nisu obvezne donijeti mjere za prenošenje direktive prije isteka za to predviđenog roka, iz zajedničke primjene drugog stavka članka 10. UEZ-a i trećeg stavka članka 249. UEZ-a te iz same direktive proizlazi da se tijekom tog razdoblja države članice moraju suzdržati od donošenja odredaba koje bi mogle ozbiljno ugroziti rezultat propisan tom direktivom (presuda od 18. prosinca 1997., Inter-Environnement Wallonie, C-129/96, Zb., str. I.-7411., t. 45.). Isto vrijedi i za prijelazno razdoblje, poput onog koje je u ovom predmetu predviđeno člankom 16. stavkom 1. Direktive 98/8, tijekom kojega države članice smiju nastaviti primjenjivati svoje nacionalne sustave iako oni nisu u skladu s navedenom direktivom.

- 43 Stoga je na nacionalnom sudu da prosudi je li to slučaj s nacionalnim odredbama čiju zakonitost mora ispitati.
- 44 Na treće pitanje valja, dakle, odgovoriti da se članak 16. stavak 1. Direktive 98/8 treba tumačiti tako da ne predstavlja obvezu „standstill”. Međutim, prema drugom stavku članka 10. UEZ-a i trećem stavku članka 249. UEZ-a te Direktivi 98/8, države članice se tijekom prijelaznog razdoblja iz članka 16. stavka 1. Direktive 98/8 trebaju suzdržati od donošenja bilo koje odredbe koja bi mogla ozbiljno ugroziti ostvarenje rezultata propisanog tom direktivom .

Četvrto pitanje

- 45 U svojem četvrtom pitanju, koje se može podijeliti na dva dijela, nacionalni sud pita treba li članak 8. stavak 2. Direktive 91/414 tumačiti tako da država članica, ako izda odobrenje za stavljanje na tržište na njezinom državnom području sredstava za zaštitu bilja koja sadrže aktivne tvari koje nisu uvrštene u Prilog I. toj direktivi i koja su već bila na tržištu dvije godine nakon datuma obavijesti o toj direktivi, mora poštovati odredbe članka 4. ili članka 8. stavka 3. te direktive.
- 46 Prije svega valja podsjetiti da se, kao što to 3M Nederland i dr., nizozemska vlada i Komisija s pravom ističu, članak 8. stavak 2. Direktive 91/414 primjenjuje odstupajući od članka 4. te direktive i da se, za razliku od stavka 1. navedenoga članka 8., pobliže ne utvrđuju zahtjevi koji moraju biti ispunjeni za izdavanje odobrenja za stavljanje na tržište. U njemu se ipak navodi da se takvo odobrenje izdaje ne dovodeći u pitanje odredbe članka 8. stavka 3.
- 47 U skladu sa stavkom 3., „države članice primjenjuju uvjete predviđene člankom 4. stavkom 1. točkom (b) podtočkama i. do v. i točkama (c) do (f)” kada „ponovno ocjenjuju sredstva za zaštitu bilja koja sadrže aktivnu tvar” koja nije uvrštena u Prilog I. direktivi 91/414 i koja je već na tržištu dvije godine nakon datuma obavijesti o toj direktivi, i to prije nego što se takvo ponovno ocjenjivanje provede.
- 48 Takvo ponovno ocjenjivanje pretpostavlja, kao što to 3M Nederland i dr. te nizozemska vlada također tvrde, da je za sredstvo za zaštitu bilja već bilo izdano odobrenje za stavljanje na tržište i da ono još uvijek vrijedi. To se može zaključiti osobito iz članka 4. stavka 5. Direktive 91/414 u skladu s kojim odobrenja sredstava za zaštitu bilja čije su aktivne tvari uvrštene u Prilog I. toj direktivi mogu biti ponovno ocijenjena u svakom trenutku ako postoje naznake da bilo koji od zahtjeva za izdavanje takvog odobrenja više nije ispunjen.
- 49 Osim toga, kako je utvrđeno u točki 39. presude od 3. svibnja 2001., Monsanto (C-306/98, Zb., str. I.-3279.), odluku hoće li ponovno ocjenjivati sredstva za zaštitu bilja države članice moraju donijeti u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 4. stavku 1. točki (b) podtočkama od i. do v. i točkama od (c) do (f) Direktive 91/414.
- 50 Stoga članak 8. stavak 3. Direktive 91/414 treba tumačiti tako da postupak ponovnog ocjenjivanja predviđen tom odredbom uključuje prethodnu fazu, koja je funkcionalno povezana s tim ponovnim ocjenjivanjem, tijekom kojega su države članice također obvezne poštovati zahtjeve utvrđene člankom 4. stavkom 1. točkom (b) podtočkama

od i. do v. i točkama od (c) do (f) te direktive. Međutim, ta je faza odvojena od postupka izdavanja odobrenja iz članka 8. stavka 2. te direktive.

- 51 Iz navedenoga ne proizlazi da bi države članice bile obvezne poštovati odredbe članka 4. stavka 1. točke (b) podtočaka od i. do v. i točaka od (c) do (f) Direktive 91/414 kada odluče izdati odobrenje za stavljanje na tržište na njezinom državnom području sredstava za zaštitu bilja koja sadrže aktivne tvari koje nisu uvrštene u Prilog I. toj direktivi i koja su već bila na tržištu dvije godine nakon datuma obavijesti o toj direktivi. Stoga za izdavanje tih odobrenja za stavljanje na tržište u načelu vrijedi postupak utvrđen na nacionalnoj razini.
- 52 Međutim, danska i francuska vlada u biti ističu da kod izdavanja odobrenja za sredstva za zaštitu bilja na temelju članka 8. stavka 2. Direktive 91/414, obveza poštovanja odredaba članka 4. te direktive, navedenih u stavku 3. istoga članka 8., proizlazi iz povezanoga čitanja teksta „ne dovodeći u pitanje stavak 3.” i „ako se ponovno ocjenjuju sredstva za zaštitu bilja koja sadrže aktivnu tvar u skladu sa stavkom 2.” iz članka 8. stavaka 2. i 3.
- 53 Ta se argumentacija ne može prihvatiti.
- 54 Kao što je to u točkama od 70. do 72. svojeg mišljenja primijetio nezavisni odvjetnik, pozivanje u članku 8. stavku 2. Direktive 91/414 na stavak 3. istog članka ograničeno je na odredbu da se za sredstva za zaštitu bilja koja su na temelju navedenog stavka 2. bila odobrena u skladu sa zahtjevima nacionalnog prava ne može izbjeći postupak i posebni zahtjevi za ponovno ocjenjivanje navedeni u članku 8. stavku 3. Istodobno, tekst „ako se ponovno ocjenjuju sredstva za zaštitu bilja koja sadrže aktivnu tvar u skladu sa stavkom 2.” znači da se postupak ponovnog ocjenjivanja, predviđen člankom 8. stavkom 3. Direktive 91/414, primjenjuje na sredstva za zaštitu bilja koja sadrže aktivne tvari koje nisu uvrštene u Prilog I. toj direktivi, koja su već na tržištu dvije godine nakon datuma obavijesti o toj direktivi. Taj se postupak stoga odnosi na proizvode odobrene u skladu s člankom 8. stavkom 2.
- 55 Navedeno tumačenje u skladu je s ustrojem i svrhom prijelaznog režima uspostavljenog Direktivom 91/414, kojom se čak i za sredstva za zaštitu bilja koja sadrže tvari koje nisu uvrštene u Prilog I. toj direktivi i koja su stoga bila odobrena na temelju članka 8. stavka 2. te direktive predviđa postupak ponovnog ocjenjivanja koji u određenim aspektima odgovara redovitom postupku ponovnog ocjenjivanja predviđenom člankom 4. stavkom 5. te direktive.
- 56 Osim toga, što se tiče zahtjeva za dostavu podataka koje podnositelj zahtjeva za izdavanje odobrenja za stavljanje na tržište sredstava za zaštitu bilja mora zadovoljiti, člankom 13. stavkom 6. Direktive 91/414 predviđa se da države članice mogu, poštujući odredbe Ugovora o EZ-u, nastaviti primjenjivati prijašnja nacionalna pravila koja se odnose na zahtjeve u pogledu podataka sve dok se te tvari ne uvrste u Prilog I. toj direktivi.
- 57 S obzirom na sve prethodno navedeno, na četvrto pitanje treba odgovoriti da članak 8. stavak 2. Direktive 91/414 treba tumačiti tako da država članica, ako izda odobrenje za stavljanje na tržište na njezinom državnom području sredstava za zaštitu bilja koja sadrže aktivne tvari koje nisu uvrštene u Prilog I. toj direktivi i koja su već bila na

tržištu dvije godine nakon datuma obavijesti o toj direktivi, ne mora poštovati odredbe članka 4. ili članka 8. stavka 3. te direktive.

Drugo pitanje

- 58 U svojem drugom pitanju, koje valja razmotriti sljedeće, sud koji je uputio zahtjev u biti pita imaju li, unatoč drukčijem tekstu, prijelazni režimi iz članka 16. stavka 1. Direktive 98/8 i članka 8. stavka 2. Direktive 91/414 isto značenje.
- 59 U tom pogledu prvo valja primijetiti da je u skladu s dvadesetom uvodnom izjavom Direktive 98/8 potrebno osigurati detaljnu usklađenost s drugim zakonodavstvom Zajednice, a posebno s Direktivom 91/414.
- 60 Nadalje treba podsjetiti da članak 8. stavak 2. Direktive 91/414 i članak 16. stavak 1. Direktive 98/8 imaju za cilj državama članicama omogućiti da tijekom prijelaznih razdoblja utvrđenih u te dvije direktive primjenjuju postojeće nacionalne postupke za izdavanje odobrenja za stavljanje na tržište sredstava na koje se te dvije direktive odnose i koja sadrže aktivne tvari koje još nisu bile procijenjene na razini Zajednice.
- 61 Slijedom navedenoga, ništa ne upućuje na to da je namjera zakonodavca Zajednice bila da tim odredbama prida drukčije značenje.
- 62 To tumačenje proizlazi iz točaka 43. i 44. prethodno navedene presude Monsanto, u skladu s kojima je Sud zaključio da prijelazni režim uspostavljen člankom 8. stavkom 2. Direktive 91/414 odgovara rješenju usvojenom u članku 16. stavku 1. Direktive 98/8.
- 63 S obzirom na prethodno navedeno, na drugo pitanje valja odgovoriti da članak 16. stavak 1. Direktive 98/8 ima isto značenje kao članak 8. stavak 2. Direktive 91/414.

Peto pitanje

- 64 U svojem petom pitanju sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li ponovnim ocjenjivanjem u smislu članka 8. stavka 3. Direktive 91/414 isto tako smatrati i procjenu u smislu članka 25.d stavka 2. Bmw-a koja za posljedicu može imati identifikaciju aktivne tvari u svrhu izdavanja odobrenja ili registracije, na temelju samog zakona, sredstva za zaštitu bilja koja tu tvar sadrže.
- 65 Stichting tvrdi da se identifikacija aktivnih tvari u smislu članka 25.d Bmw-a mora smatrati odobrenjem u smislu članka 3., 4. i 8. Direktive 91/414. Francuska vlada smatra da pojam ponovnog ocjenjivanja sredstava za zaštitu bilja koja sadrže aktivnu tvar, u skladu s člankom 8. stavkom 2. te iste direktive, mora pokrivati ne samo ponovno ocjenjivanje sredstava za koja je već bilo izdano odobrenje za stavljanje na tržište, nego i ponovno ocjenjivanje novih sredstava za koja još nije bilo izdano takvo odobrenje, a koja sadrže aktivnu tvar koja se već koristi u sredstvima za koja je na temelju te potonje odredbe već bilo izdano odobrenje. Komisija ističe da se, kao što je to slučaj s postupkom za ponovno ocjenjivanje proizvoda predviđenim u članku 8. stavku 3. Direktive 91/414, procjena aktivnih tvari iz 25.d Bmw-a provodi na inicijativu nacionalnih tijela. Stichting, francuska vlada i Komisija stoga zaključuju da

ta procjena predstavlja ponovno ocjenjivanje te da treba biti u skladu sa zahtjevima iz članka 8. stavka 3.

- 66 Nasuprot tome, 3M Nederland i dr. kao i nizozemska vlada smatraju da članak 8. stavak 3. Direktive 91/414 i članak 25.d Bmw-a imaju različit predmet i područje primjene. U stvari, prvi od ta dva članka primjenjuje se samo u slučaju ponovnog ocjenjivanja proizvoda za koje je odobrenje još uvijek valjano, što je potvrđeno i točkom 34. prethodno navedene presude Monsanto, a drugi samo na pesticide čija odobrenja samo što nisu istekla. Osim toga, s obzirom na razlike između definicija termina „ponovno ocjenjivanje” i „provjera”, ni automatska produljenja odobrenja ni procjena aktivnih tvari koja na temelju članka 25.d Bmw-a uzima u obzir učinke na zdravlje ljudi i životinja, kao i na okoliš, ne može se smatrati ponovnim ocjenjivanjima u smislu članka 8. stavka 3. Direktive 91/414.
- 67 U tom pogledu valja podsjetiti da, kako je već zaključeno u točki 48. ove presude, ponovno ocjenjivanje u smislu Direktive 91/414 pretpostavlja da je za dotično sredstvo za zaštitu bilja već bilo izdano odobrenje i da je ono u trenutku ponovnog ocjenjivanja još uvijek valjano.
- 68 Nadalje, iz čitanja članka 4. stavka 5. u vezi s člankom 8. stavkom 3. Direktive 91/414 proizlazi da predmet tog ponovnog ocjenjivanja nije ponovna ocjena izolirane aktivne tvari, nego konačnog sredstva za zaštitu bilja, kao i da se to ponovno ocjenjivanje provodi na inicijativu nacionalnih tijela, a ne zainteresiranih pojedinaca.
- 69 Stoga na peto pitanje valja odgovoriti da je na sudu koji je uputio zahtjev da prosudi ima li procjena iz članka 25.d stavka 2. Bmw-a sve značajke „ponovnog ocjenjivanja” u smislu članka 8. stavka 3. Direktive 91/414 te osobito one navedene u točkama 67. i 68. ove presude.

Šesto pitanje

- 70 U svojem šestom pitanju sud koji je uputio zahtjev pita sadržava li članak 8. stavak 3. Direktive 91/414 samo odredbe koje se odnose na priopćavanje podataka prije ponovne ocjene ili ga treba tumačiti tako da u njemu propisani uvjeti utječu i na način na koji ponovno ocjenjivanje treba organizirati i provesti.
- 71 U tom pogledu već je napomenuto u točki 47. ove presude da u skladu s člankom 8. stavkom 3. Direktive 91/414 države članice primjenjuju zahtjeve predviđene člankom 4. stavkom 1. točkom (b) podtočkama od i. do v. i točkama od (c) do (f) navedene direktive kada „ponovno ocjenjuju sredstva za zaštitu bilja koja sadrže aktivnu tvar” koja nije uvrštena u Prilog I. toj direktivi i koja je već na tržištu dvije godine nakon datuma obavijesti o toj direktivi te prije nego što se takvo ponovno ocjenjivanje provede. Osim toga, iz teksta članka 8. stavka 3. Direktive 91/414 proizlazi da države članice primjenjuju te zahtjeve u skladu s nacionalnim odredbama o podacima koje treba dostaviti.
- 72 Zahtjevi utvrđeni u članku 4. stavku 1. točkama od (b) do (e) Direktive 91/414 odnose se na sigurnost i učinkovitost sredstava za zaštitu bilja. Prema članku 4. stavku 1. točki (f) te direktive države članice moraju odrediti maksimalne razine ostataka i o tome radi odobrenja službeno obavijestiti Komisiju. Upravo s obzirom na te kriterije

države članice odlučuju hoće li ponovno ocjenjivati sredstva za zaštitu bilja (vidjeti u tom smislu prethodno navedenu presudu Monsanto, t. 39.).

- 73 Osim toga, valja ustvrditi, kako je to u točki 88. svojeg mišljenja primijetio nezavisni odvjetnik, da članak 8. stavak 3. Direktive 91/414 ne sadržava nikakvo pravilo u pogledu organizacije i provedbe ponovnog ocjenjivanja.
- 74 U tim okolnostima na šesto pitanje valja odgovoriti da članak 8. stavak 3. Direktive 91/414 treba tumačiti tako da sadržava samo odredbe koje se odnose na dostavu podataka prije ponovnog ocjenjivanja.

Prvo pitanje

- 75 Svojim prvim pitanjem, koje je podijeljeno na dva dijela, sud koji je uputio zahtjev u biti pita imaju li članak 8. stavci 2. i 3. Direktive 91/414 i članak 16. stavak 1. Direktive 98/8 izravan učinak nakon isteka rokova za prenošenje navedenih direktiva u unutarnje pravo.
- 76 S obzirom na odgovore na ostala pitanja, nije potrebno odgovoriti na prvo pitanje.
- 77 U skladu s ustaljenom sudskom praksom, obveza država članica koja proizlazi iz direktive, da ostvare njome propisani rezultat i njihova obveza, na temelju članka 10. UEZ-a, da poduzmu sve opće ili pojedinačne mjere potrebne da se osigura ispunjenje te obveze, odnosi se na sva tijela država članica uključujući i na sudove u okviru njihovih nadležnosti (osobito vidjeti presude od 10. travnja 1984., Von Colson et Kamann, 14/83, Zb., str. 1891., t. 26., i od 13. studenoga 1990., Marleasing, C-106/89, Zb., str. I-4135., t. 8.).
- 78 Stoga, kada primjenjuje unutarnje pravo i osobito, kao što je u ovom slučaju riječ, odredbe propisa donesenog posebno s ciljem provedbe zahtjeva direktive, nacionalni sud obvezan je nacionalno pravo tumačiti, u mjeri u kojoj je to moguće, s obzirom na tekst i svrhu te direktive kako bi ostvario njome propisani rezultat i posljedično postupio u skladu s člankom 249. stavkom 3. UEZ-a (vidjeti u tom smislu osobito prethodno navedene presude Von Colson et Kamann, t. 26., i Marleasing, t. 8.).

Troškovi

- 79 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

- 1. Članak 16. stavak 1. Direktive 98/8/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 16. veljače 1998. o stavljanju biocidnih pripravaka na tržište treba tumačiti tako da ne predstavlja obvezu „standstill”. Međutim, prema drugom stavku članka 10. UEZ-a i trećem stavku članka 249. UEZ-a, kao i prema Direktivi 98/8, tijekom prijelaznog razdoblja iz članka 16. stavka 1. navedene direktive države članice moraju se suzdržati od donošenja**

bilo koje odredbe koja bi mogla ozbiljno ugroziti ostvarenje rezultata propisanog tom direktivom.

2. Članak 8. stavak 2. Direktive 91/414 od 15. srpnja 1991. o stavljanju sredstava za zaštitu bilja na tržište treba tumačiti tako da država članica, ako izda odobrenje za stavljanje na tržište na njezinom državnom području sredstava za zaštitu bilja koja sadrže aktivne tvari koje nisu uvrštene u Prilog I. toj direktivi i koje su već bile dostupne na tržištu dvije godine nakon datuma obavijesti o toj direktivi, nije dužna poštovati odredbe članka 4. ili članka 8. stavka 3. te direktive.
3. Članak 16. stavak 1. Direktive 98/8 ima isto značenje kao članak 8. stavak 2. Direktive 91/414.
4. Sud koji je uputio zahtjev dužan je prosuditi ima li procjena iz članka 25.d stavka 2. Zakona o pesticidima iz 1962. (Bestrijdingsmiddelenwet) sve značajke ponovnog ocjenjivanja u smislu članka 8. stavka 3. Direktive 91/414.
5. Članak 8. stavak 3. Direktive 91/414 treba tumačiti tako da sadržava samo odredbe koje se odnose na dostavu podataka prije ponovnog ocjenjivanja.
6. Na prvo pitanje nije potrebno odgovoriti.

[Potpisi]

* Jezik postupka: nizozemski.